

rammer bliver mulighed for at gennemføre mere alsidige pædagogiske forbedringer, mens den nuværende ordning med øgede udgifter på grund af faldende klassekvotienter vanskeliggør andre pædagogiske fremskridt. Merudgifterne ved gennemførelsen af disse pædagogiske forbedringer omtales nedenfor under afsnit b.

a. Styring af lærerskematimeforbruget.

Timeforbruget kan som nævnt opdeles i to hovedgrupper, nemlig „lærerskematimer“ og timerreduktioner på grund af administrativt arbejde, videreuddannelse, konsulentvirksomhed m. v. Det sidstnævnte område er omfattet af tjenestemandsløvgivningens aftalesystem og kan således styres centralt. Som det er fremgået af det foregående, bestemmes lærerskematimeforbruget væsentligst af klassekvotienter og holdstørrelser. Som det ligeledes er nævnt, indeholder den gældende lov kun regler om det *maximale* elevtal i klasserne, lige som der ikke findes bestemmelser om, hvad det normale elevtal i klasserne bør være. Der er derimod som nævnt fastsat forholdsvis snævre rammer for, hvor meget det ugentlige timetal kan variere på de enkelte klassetrin.

På denne baggrund har man i de senere år kunnet konstatere, at den gennemsnitlige klassekvotient for hele landet er faldet betydeligt, uden at der har ligget nogen bevidst politik til grund herfor. Samtidig er spredningen i de enkelte kommuners lærerskematimeforbrug *pr. elev* meget stor, idet forbruget i en klasse stort set er det samme, hvad enten den består af f. eks. 18 eller 24 elever. Det gennemsnitlige skematimeforbrug *pr. elev* i 1.-7. klasse (ved fuldt årgangsdelte skoler uden for København) varierede således i 1971-72 mellem ca. 1,05 og ca. 1,65 i de enkelte kommuner. Dette forhold indebærer en i sig selv urimelig forskelsbehandling af eleverne med hensyn til den offentlige indsats målt i lærerskematimer samtidig med, at det fremmer en tendens til nedlæggelse af skoler med små klasser, baseret alene på driftsøkonomiske overvejelser og uden hensyntagen til de pædagogiske og miljømæssige fordele, der måtte være forbundet med deres opretholdelse.

For at imødegå de nævnte ulemper indeholder lovforslaget for det første en bestemmelse i § 14, stk. 1, der i forhold til den gældende lovs ordning indebærer betydeligt udvidede muligheder for at *tilpasse elevernes ugentlige timetal efter de aktuelle elevtal i klasserne*. Dernæst forslås det i § 15, stk. 2, at undervisningsministeren skal fastsætte rammer for kommunernes forbrug af lærerskematimer *pr. elev* på de enkelte klassetrin i grundskolen og i 10.

klasse. Denne bestemmelse tænkes udnyttet således, at de enkelte kommuner får „tildelt“ timer til gennemførelse af den almindelige klasse- og holdundervisning i henhold til undervisningsplanerne. Tildelingen sker til kommunens skolevæsen som helhed, således at den nærmere fordeling af forbruget på de enkelte skoler varetages af de kommunale skolemyndigheder. Denne fordeling *forudsættes at ske på grundlag af elevtallene ved de enkelte skoler*, men der bliver dog samtidig mulighed for at variere timeforbruget *pr. elev* de enkelte skoler mellem inden for kommunen, såfremt man f.eks. måtte ønske at opretholde en eller flere mindre skoler med et forholdsvis betydeligt lærertimeforbrug, og det samtidig skønnes rimeligt at tildele de større skoler i kommunen en forholdsmæssig mindre andel af forbruget. I tildelingen indgår foruden det antal timer, hvori klassen undervises samlet, også de såkaldte deletimer, hvori klassen opdeles i 2 hold. For 8.-10. klassetrins vedkommende indgår desuden timer til sideløbende kurser (lovforslagets § 8), samt til holddeling i tilbudsfag og valgfag (lovforslagets §§ 7 og 9).

På basis af lovforslagets forudsætninger med hensyn til undervisningsfag og -emner (§ 4 og §§ 6-9) samt de i læseplansudvalgets notat opstillede normale elev-timetal på de enkelte klassetrin har man beregnet tildelingen af lærerskematimer til at udgøre følgende (elev-timetal anført i parentes):

Klassetrin	Lærerskematimer <i>pr. elev</i>
1. klasse (16).....	1,00
2. — (19).....	1,08
3. — (22).....	1,13
4. — (25).....	1,27
5. — (28).....	1,42
6. — (30).....	1,51
7. — (30).....	1,70
8. — (30).....	1,82
9. — (30).....	1,86
10. — (30).....	2,14

Som beregningsgrundlag har man anvendt en „model“-skole omfattende 3 fuldt årgangsdelte klasserækker på 1.-10. klassetrin med 21 elever i hver klasse. I denne forbindelse må det understreges, at modellen alene er anvendt som *beregningsgrundlag* for tildeling af lærerskematimer, således at en skole med denne opbygning ikke i sig selv må betragtes som ønskelig. Lovforslagets forudsætninger med hensyn til fag, emner og timetal vil som nævnt kunne opfyldes fuldt ud også ved skoler med en anden opbygning.